

ΕΠΙΝΟΗΣΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ

Πολλοί αποδίδουσι τὴν ἐπινοήσιν τῶν συναλλαγματικῶν εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἢ Φλωρεντινοὺς, ἀποδιωθέντας ἀπὸ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰταλίας. Οἱ Ἰουδαῖοι, ἀποδιωθέντες τῆς Γαλλίας ἐπὶ Φιλίππου Αὐγούστου κατὰ τὸ 1184, καὶ ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Μακροῦ κατὰ τὸ 1316, κατέφυγον εἰς Λομβαρδίαν· ἐκεῖθεν δὲ ἐξέδωκαν συναλλαγματικὰς εἰς διαταγὴν περιηγητῶν ἀποδημούντων εἰς Γαλλίαν. Οἱ περιηγηταὶ οὗτοι, ἀποδόντες τὸ ἀντίτιμον τῶν συναλλαγματικῶν τούτων εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἐπληρώθησαν ἐν Γαλλίᾳ διὰ τῶν ὀφειλομένων εἰς αὐτοὺς χρημάτων. Ἐτεροὶ δὲ ἀποδίδουσι εἰς τοὺς Φλωρεντινοὺς τὴν ἐπινοήσιν ταύτην, διωχθέντας ἐκ τῆς Ἰταλίας ὑπὸ τῶν Γιβελίνων. Ὁ Michel Chevalier, εἰς τῶν διασημοτέρων οἰκονομολόγων καὶ διδασκάλων τῆς ἐπιστήμης, παραδεχόμενος τὴν πρώτην γνώμην, ἀποφαίνεται ὅτι «τὸ ἐπικρατοῦν τότε πνεῦμα τῆς διαρπαγῆς ἠνάγκασεν ὁμάδα τινὰ ἀνθρώπων, τοὺς Ἰουδαίους, ἀμυνομένους πρὸς τὴν βίαν, νὰ ἐπινοήσωσιν ὄργανόν τι μεταβιβαστικὸν χρημάτων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἥτοι τὴν συναλλαγματικὴν, θεωρουμένην σήμερον ὡς τὴν κρηπίδα τῶν πιστωτικῶν ἐργασιῶν.» Ἐτεροὶ πάλιν ἰσχυρίσθησαν ὅτι αἱ συναλλαγματικαὶ προέκυψαν ἐκ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ἐξαγωγῆς τῶν χρημάτων καὶ τοῦ ἐκτοπισμοῦ αὐτῶν, καθότι διὰ τῆς ἐκδόσεως συναλλαγματικῶν καὶ ἡ ἐξαγωγή τῶν πολυτίμων μετάλλων κατωρθοῦτο καὶ οἱ τόκοι τῶν χρημάτων ἐκαλύπτοντο.

Τὸ συμβόλαιον τοῦ συναλλάγματος δὲν ἦτον ἐκ τῶν ἀγνώστων ἢ ἐκ τῶν μὴ χρησίμων εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας μέσων τοῦ ἐμπορίου. Ἐν τῷ τραπεζιτικῷ τοῦ Ἰσοκράτους ἀνευρίσκειται ἀδιστακτικῶς ἢ ἐκ τῆς συναλλαγῆς παραγομένη ἐνοχικὴ σχέσις, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα συναλλάγματα ἦσαν λίαν σπάνια καὶ δὲν ἔφερον τὸν τύπον «εἰς διαταγὴν», οὐ ἄνευ ἢ συναφθεῖσα σχέσις περιορίζεται εἰς μόνον τὰ ἀπ' ἀρχῆς συμβληθέντα δύο πρόσωπα. Ἐν ᾧ ὁ Στρατοκλῆς ἔμελλε νὰ πλεύσῃ ἀπὸ Ἀθήνας εἰς τὸν Πόντον, ὁ υἱὸς τοῦ Σωπαίου ἔλαβε παρ' αὐτοῦ χρήματα εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἐξέδωκε παραγγελίαν πρὸς τὸν ἐν τῷ Πόντῳ πατέρα του νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν Στρατοκλέα τὰ χρήματα. Ἐάν δὲ ὁ Σωπαῖος δὲν ἐδέχετο νὰ πληρώσῃ, ὁ δὲ Στρατοκλῆς ἐπιστρέφων εἰς Ἀθήνας δὲν εὗρισκε τὸν ἐκδόντα τὴν παραγγελίαν διὰ νὰ λάβῃ παρ' αὐτοῦ τὰ χρήματα, ὁ τραπεζίτης Πασίων ἐγένετο ἐγγυητὴς, διὰ νὰ πληρώσῃ αὐτὰ καὶ τὸν τόκον αὐτῶν. Ἡ πράξις αὕτη δὲν διέφερεν ἀπὸ τὴν συναλλαγματικὴν τὴν σήμερον ἐν χρήσει, ἐάν ὁ Σωπαῖος ὄφειλε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν παραγγε-

λίαν τῆς πληρωμῆς εἰς πάντα κομιστὴν αὐτῆς, καὶ ἂν ὁ Στρατοκλῆς ἠδύνατο νὰ μεταβιβάσῃ εἰς ἄλλον τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαν κατὰ πρῶτον παραγγελίαν. Περὶ τούτων δὲν ἔχομεν πληροφορίας. Δὲν δυνάμεθα ὅμως ν' ἀμφιβάλλωμεν μετὰ λόγου, ὅτι οἱ Ἕλληνες καὶ ἐπενόησαν καὶ μετεχειρίσθησαν πάντα τὰ χρήσιμα εἰς τὴν εὐκολίαν τῆς ἐνεργείας τοῦ ἐμπορίου κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς. Δὲν ἦσαν ἀνώτεροι τῆς δυνάμεως τῆς ἐλληνικῆς ἐπινοίας οἱ σήμερον φαινόμενοι καὶ τὸ πάλαι ἄχρηστοὶ τρόποι τῆς κυκλοφορίας καὶ διαβιβάσεως τῶν χρημάτων, ἀλλὰ δὲν ὑπηγορεύθησαν οὔτε ὑπὸ τῆς ἀνάγκης, οὔτε ὑπὸ τοῦ συμφέροντος τοῦ ἐμπορίου ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ.¹

Ἐπάρχουσι φράσεις τινὲς ἢ λέξεις, ἢ παροιμίαι, ἃς ἐπαναλαμβάνομεν κατὰ παράδοσιν καὶ ὁμιλοῦντες καὶ γράφοντες, χωρὶς νὰ εἰξεύρωμεν ἀκριβῶς, πολλοὶ τοῦλάχιστον ἐξ ἡμῶν, ποία εἶναι ἡ πραγματικὴ ἔννοια καὶ ἡ ἱστορικὴ αὐτῶν καταγωγὴ, εἴτε ἐλληνικὴ, εἴτε ξένη. Ἄλλαι μὲν ἐξ αὐτῶν περιήλθον εἰς κοινὴν χρῆσιν ἐκ χωρίου παλαιοῦ τινὸς συγγραφέως, ἄλλαι ἐξ ἱστορικοῦ γεγονότος καὶ ἄλλαι ἐκ μυθικῆς τινος παραδόσεως. Ἐκ τῶν παροιμιωδῶν τούτων φράσεων συνελέξαμεν τὰς μάλλον εὐχρηστοὺς καὶ προσεπαθήσαμεν νὰ ἐξηγήσωμεν, κατὰ τὰ ἀσφαλέστερα διδόμενα, πόθεν προήλθον καὶ ποία εἶναι ἡ κυρία αὐτῶν σημασία. Ἐάν ἀναγνώστης τις τῆς Ἐστίας τυχὴ νὰ λύσῃ ἐκ τοῦ ἀναγνώσματος τούτου πολυχρόνιον τινὰ ἀπορίαν καὶ πάσῃ ἐπαναλαμβάνων πλέον μηχανικῶς βῆσιν, ἢν παρέλαβε παρ' ἄλλων ἐν ἀγνοίᾳ, ὡς νόμισμα, οὐ οὐδέποτε ἐξήτασε τὴν ἐπιγραφήν καὶ τὸν γενέθλιον τόπον, ἢ νομίσωμεν τοῦτο ἐπαρκῆ τοῦ κύπου τῆς ἀπανθίσεως ἀμοιβῆν.

A. Σ. Β.

ΛΥΣΙΣ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΙΩΝ

Ἡ οὐρὰ τοῦ κυνὸς τοῦ Ἀλκιβιάδου.

Πολλάκις βεβαίως ἠκούσατε ν' ἀναφέρωσι τὸ στρατήγημα τοῦτο τοῦ πολυτρόπου δημαγωγοῦ τῶν Ἀθηναίων. Ὅσάκις θέλωσι νὰ ἐλέγξωσιν τινὰ ὅτι, ἐνώ εἰς τὸ φανερόν προσποιεῖται ὅτι ἀσχολεῖται εἰς πράγματα ἀσήμαντα καὶ ἀστεία, κρύφα μηχανορραφεῖ σπουδαιότερα, ἀναφέρουσι τὴν οὐρὰν τοῦ κυνὸς τοῦ Ἀλκιβιάδου. Ὁ κύων οὗτος ἦτο, κατὰ τὸν Πλούταρχον, θαυμαστὸς τὸ μέγεθος καὶ τὸ εἶδος καὶ ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ πολυταλάντου κυρίου του ἀντιἑβδομήκοντα μῶν, ἥτοι ἐπέκεινα τῶν ἐξ ἑκατῶν σημερινῶν φράγκων. Ὁ δῆμος δλόκληρος ἠγάπα καὶ ἐθώπευε τὸ σπάνιον ζῶον· ἀλλ' ἡμέραν τινὰ ὁ κύων ἐνεφανίσθη εἰς τὴν ἀγορὰν ἔχων κεκομμένην τὴν ὄραιστᾶτην αὐτοῦ οὐρὰν. Θόρυβος εὐθύς μέγας καὶ ὕβρεις κατὰ τοῦ ἀκρωτηριάσαντος τὸ ἀγαπητὸν ζῶον! Ἀλλὰ ταχέως γνωστοποιεῖται ὅτι ὁ ἔνοχος εἶναι αὐτὸς ὁ Ἀλκιβιάδης. Τότε δὲ πλέον ἡ ἀγανάκτησις τοῦ δημοσίου δὲν ἔχει ὄρια! Τρέχουσιν εἰς τὸν οἶκόν του οἱ φίλοι καὶ οἱ οἰκεῖοι τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ γνωστοποιοῦσιν

1. Ἐραν. ἐκ τῆς Πλουτολ. ὑπὸ I. Α. Σούστου καὶ τῶν Ἀγγ. τοῦ Ἐμπορίου ὑπὸ F. Νούττ.